

ACHERON BARLANGKUTATÓ SZAKOSZTÁLY

Kárpát József /szerk./

ABSTRACT:

Kárpát, J. /editor/: "Acheron" Caver's Club

In 1983 the group discovered in the village Cserszegtomaj /Keszthely Mts. - in the vicinity of the Lake Balaton/ a cave 200 m long starting in the depths of a hand-dug-well. The cave got the name of the group. The total length of the Cserszegtomaj - well cave was extended by 165 m and so the total length became longer too; the total of the discovered parts is 4491 m by the end of 1983. Wide-ranging measurements and observations were made in the Cserszegtomaj-well cave; the results of the explorations - history of the Kopolya - karstsystem /Aggtelek-karst/ was summed-up and climatological measurements were carried out in the Cserszegtomaj respectively Szemlő Cave. Studies are published in their report on cave-surveying-mapping. A final report submitted at the university is dealing with the conservation of nature, thus being the first comprehensive work in this field.

Az eredeti jelentés tartalomjegyzéke

Munkatervünk teljesítéséről

Összefoglalás

Feltáró kutatás

Az Acheron-kútbarlang feltárása /Kárpát J. - Nagy Zs./

Feltáró kutatások a Cserszegtomaji-kútbarlangban /Kárpát J./

Feltáró kutatások a Nátyás-hegyi-barlangban /Kárpát J./

A Nátyás DK-i kőfejtő üregeinek kutatása /Károly G./

A Kopolya-forrásbarlang kutatása /Bartha L./

Tudományos vizsgálatok

Az Acheron-kútbarlang morfogenetikai jellemzői /Kárpát J./

Limonit-cseppkő az Acheron-kútbarlangból /Kraus S./

A Cserszegtomaji-kútbarlang jellemző képződményeinek és üledékeinek kémiai vizsgálata /Dr. Kerek I./

Szendioxidmérések a Cserszegtomaji-kútbarlangban /Kárpát J./

Radioaktivitás mérések a Cserszegtomaji-kútbarlangban /Dr. Kerek I./

Ellentmondások a Cserszegtomaji-kútbarlang kutatástörténetében /Kárpát J./

A Kopolya-karsztrendszer kutatástörténete /Derhidai T./

Klimamérések a Cserszegtomaji-kútbarlangban /Kárpátné F.K./

Klimamérések a Szemlő-hegyi-barlangban /Kárpátné F.K./

Barlangtörképezési munkák /Kárpát J./

Barlangmérési jegyzőkönyvek

Barlangtérképek pontosságának növelési lehetőségei /Kárpát J./

A Zabföldi-barlang plasztikus hatású térrajzának elkészítése /Kárpát J./

Barlangok térhálós modellje /Holl B./

Szinlőmérések és ábrázolásuk /Holl B./

Csoportélet

Csoporttevékenység

A Vándorgyűlés szervezési munkái

Függelék

Pszichométeres vizsgálatoknál tapasztalható anomáliák széndioxidos barlangi légterben /Dr. Kerek I. - Kárpát J./

Mészölgetés B. Kovács Jánossal a barlangoskút ásásának történetéről /Dr. Kerek I./

A magyarországi barlangok természetvédelmi kérdései /Morschl N./

A Mátyás-hegyi-barlang bibliográfiája /Kárpát J. - Károly G./

Az Acheron-kútbarlang feltárása

Cserszegtomaji kutatási területünkön szakosztályunk ez év márciusában, kútból nyíló, ezidáig ismeretlen barlangot tárt fel 200 méter hosszúságban.

Az új barlang a Cserszegtomaji-kútbarlangtól 292° /NyÉNy/ 730 méter távolságra nyílik a B. Kovács János udvarán levő kútból, 28 méter mélységben.

Irodalmi adatok és helybeli lakosok közlése nyomán jutott tudomásunkra, hogy az említett telken 1957-ben kútásás közben barlangüreget találtak, amelyet átvizsgálás nélkül el is falaztak. /A talált üregről a barlangleltár is említést, tesz a Koszthelyi-hegység 59. sorszámú tétele alatt./

A kutat 1965-ben a Toldy Barlangkutató Csoport is átvizsgálta, azonban a barlangot nem találták meg. /Karszt és Barlang 1965/II. p. 47-50./ Akciójuk sikertelenségéhez hozzájárult, hogy a barlang mélységére vonatkozóan minden bizonyos valószínű adatokat kaptak. A lakosok titoktartása ill. félrovezető információi bizonyos mértékig érthetetlenek is, hiszen az akkor még használatban levő kút vize a barlang kibontásakor óhatatlanul elszennyeződött volna.

A fenti információk alapján szakosztályunk március 11-én szállt ki a helyszínre, ahol a községi Tanács támogatásával sikerült beleegyezést kapnunk a kút átvizsgálásához, a tulajdonos pedig - aki a kútásásban is részt vett - pontosabb adatokat adott a barlang mélységére és megtalálásának körülményeire vonatkozóan. A barlang létezésére utalt a szomszéd udvarán látható szivacsos homokkötőmb /alapkonglomerátum/ is, magán viselve a Cserszegtomaji-kútbarlang üregeiből jól ismert mikroformákat. E darab szintén a kút ásásakor került a felszínre.

A kút átvizsgálását felső biztosítással, ülődosztkán ereszkedve végeztük el és a következőket tapasztaltuk:

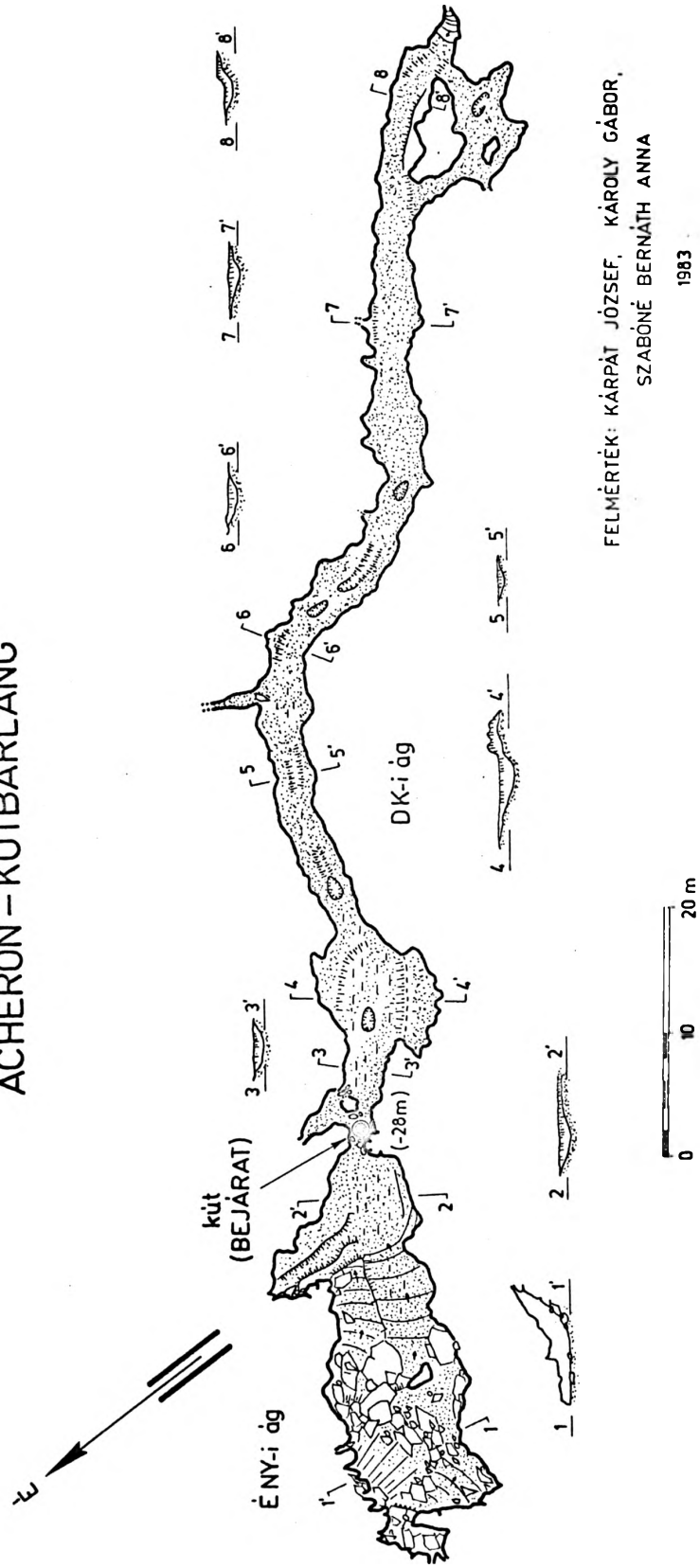
A kút felső szakasza betongyűrűkkel bélelt, ez alatt oszlopán a szálban álló homokkő képezi a falakat. A kút teljes mélysége 32 méter. 28 méter mélységben - a homokkő és dolomit határán a falban körbefutó, lapos nyílás látható, amely törmelékkel volt eltömve. Kibontását megnehezítette, hogy a munka csak kötélről volt végezhető.

A bedepózott anyagot oltávolítva ÉNy-i irányban alacsony nyílás bontakozott ki, amelyen keresztül 40 m hosszú, lapos üregrendszerbe juthattunk. Szembetűnő volt, hogy a feltárt járat morfológiai jellege erősen eltérő a közelben levő, hasonló genetikájú Cserszegtomaji-kútbarlangétól. A főte mindenütt sík lapot képez, a folyosó magassága 0,4-1,5 m, szélessége eléri a 10-12 métert. Az ÉNy-i ág a főte felszakadozásából származó omladékhegygyel zárul.

A kútból DK-i irányban kitérve 160 méter hosszú szakasz vált ismertté. A járat enyhén kanyargó egyetlen folyosóból áll, amelynek magassága 0,5-1,0 méter, szélessége 3-8 méter között alakul. Az itt is síklapot képező homokkő boltozatról hazánkban eddig egyedülálló képződmények: limonitból álló csoppkővek függenek, igen nagy sűrűségben. A végig csak négykézláb járható szakasz szeptáriás iszappal borított talpa vályúszerű keresztmetszetet mutat, amelybe helyenként lankás tölcésérek mélyülnek. A barlangág végén ÉNy-i irányban rövid bontás után egy nagy alapterületű, de lapos termet találtunk, amelynek nyúlványa visszacsatlakozik a fő-ágba.

A barlang további kutatására több lehetőség is kínálkozik. A végpontok bontása mellett figyelmet kell fordítanunk a DK-i ágból látható oldalirányú üregek vizsgálá-

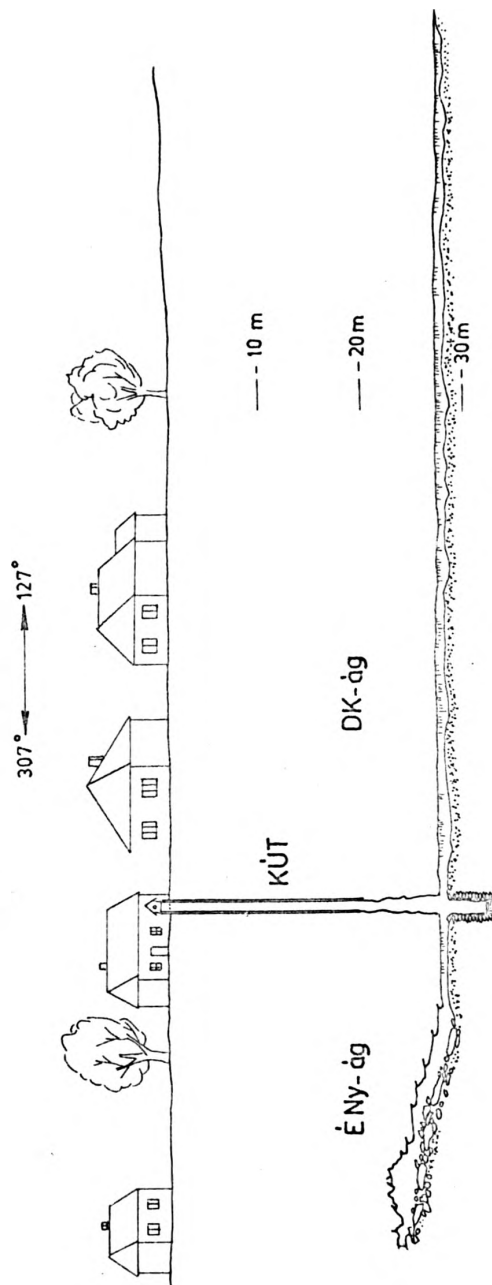
ACHERON – KÚTBARLANG

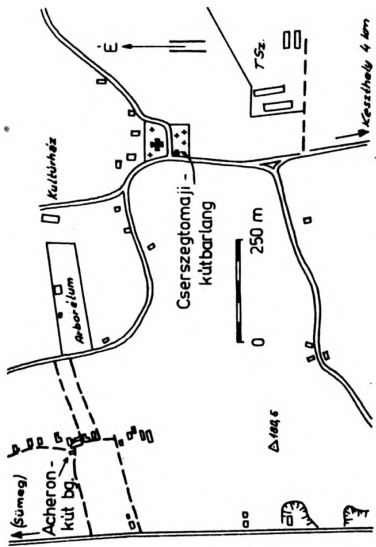
FELMÉRTÉK: KÁRPÁT JÓZSEF, KÁROLY GÁBOR,
SZABÓNÉ BERNÁTH ANNA

1983

AZ ACHERON – KÚTBARLANG HOSSZ-SZELVÉNYE

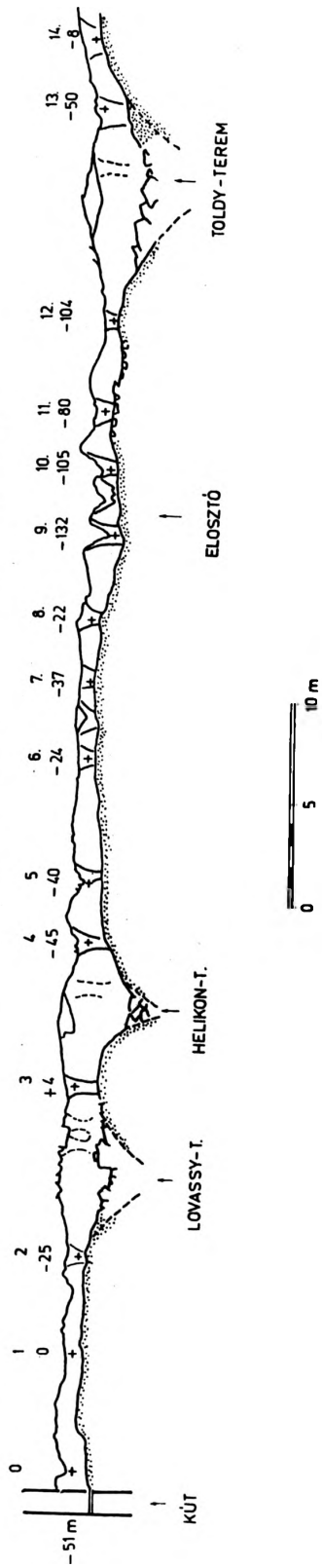

FELMÉRTE: ACHERON BG. KUT. SZO.
SZERK: KÁRPÁT JÓZSEF

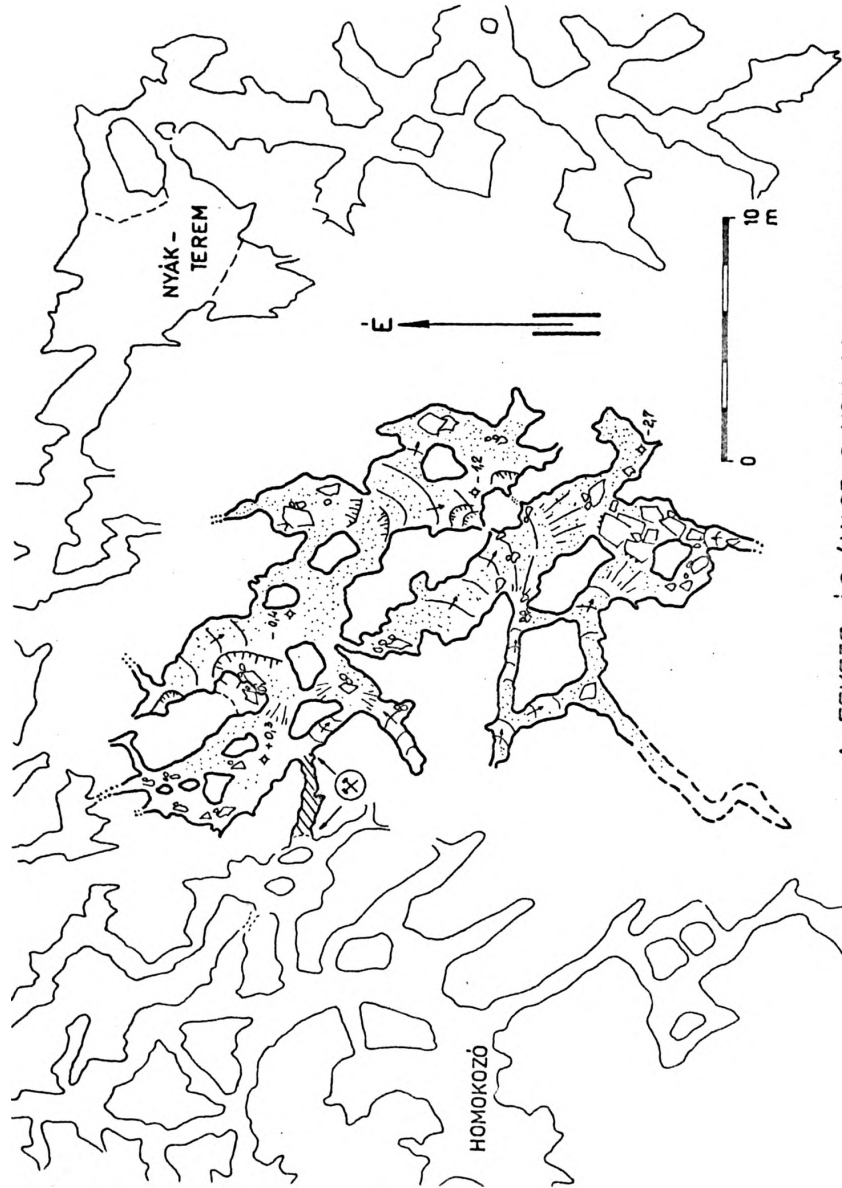

AZ ACHERON KÚTBARLANG HELYSZÍNRAJZA

CSERSZEGTOMAJI - KÚTBARLANG
HOSSZ-SZELVÉNY (A POLIGON MENTÉN KITERÍTVÉ)

KÉSZÍTETTE: HOLL BALÁZS, VARGA ESZTER, TURTEGIN ELEK.

A FEKETE-ÁG (VASTAG VONALLAL) ELHELYEZKE-
DÉSE A CSERSZEGTOMAJI-KÜTBARLANG KÖRNYEZŐ JÁRATAIHOZ
VISZONYITVA.

FELM: BAKONYI ZS. KÁRPÁT J. NAGY ZS. 1983. DEC. 29.

tára is, ahol csekély munkával újabb részek nyílhatnak meg.

Az új barlang feltárása alátámasztja hipotézisünket, amely szerint a homokkő-dolomit határon még kiterjedt üreghálózatra számíthatunk. A kutatások során a két, genetikailag és sztratigráfiaiilag hasonló, egymáshoz közel levő kútbarlang járatrendszerének összekapcsolására is lehetőség adódhat.

Kárpát József - Nagy Zsolt

Feltáró kutatások a Cserszegtomaji-kútbarlangban

1. Fekete-ág feltárása

A Kék-Vörös-ág és a Keleti-labirintus között levő járatnélküli fehér folt feltételezhető üregeinek feltárását a Homokozótól ÉK-re 20 m-re levő járatvégződéseknél kezdtük meg. Egy homokkőoszlopok közötti, töredezett mennyezetű, omladékkal erősen feltöltött szűk szakaszt 4 méter hosszan kibontva, december 28-án sikerült újabb járatokba jutnunk.

A kisebb termekből, kuszodákból álló, homokkőoszlopokkal tagolt szakasz, a nagyfelületű, fekete mangánbevonatokról kapta nevét. Felmért hossza: 141 méter, több járat erősen megközelíti az Északi-labirintus már megismert üregeit. Feltárásával bebizonyosodott, hogy a barlang térképén látható "fehér foltok" területén sincs genetikai értelemben vett kizáró oka az üregeképződésnek.

A feltárt szakasz legnagyobb ürege 8 m hosszú, 2,5 m széles és 2 méter magas. Érdekessége, hogy a falakon, - idáig csak az Acheron-kútbarlangból ismert - limonit-oseppkövek találhatók, amelyek 10-15 cm hosszúak és 0,5-5 cm vastagok. Felületüket több helyen mangános bevonat teszi feketévé. Feltűnő, hogy e képződmények belseje olykor fehér, kristályos szövetű. Anyaguk analízálása a kihozott minták alapján folyamatban van. A járattalpat legnagyobb részét dolomitliszt képezi, amelyet mindenütt néhány milliméter vastag vörösiszap takar.

Az új szakasz vertikális tagozódása - a barlang többi részéhez hasonlóan csekély, mélysége a bejárat szintje alatt -1 - -2,7 méter körül alakul. Továbbkutatását első sorban D-i zónájából kiindulva tervezzük.

2. A kúttól É-i irányban korábban mindössze 15 méternyi járatszakasz volt ismeretes, amelynek É-i végpontján egy szűkületbe ékelődött kő zárta el az utat. A kő eltávolítása után lapos, nagyrészt csak kúszva járható újabb 15 métert kitevő járatba jutottunk. Két kisebb termét homokkőoszlopok tagolják, a falakon pedig igen szép és nagyméretű gipszkristályok figyelhetők meg. Folytatását agyag és dolomitlisztbefolyások zárják le, amelyek bontása nagyobb munkát igényel.

3. A Keleti-labirintus nagy terepláncolatának feltételezett folytatását az Alba Regia-teremből K-re indított bontással kívánjuk előlni. A kitöltést képező dolomitlisztben ezidáig 4 m hosszú, 0,6 m magas kutatóvágatot hajtottunk, követve a homokkő főta alsó határfelületét. A munkát e ponton a jövőben folytatjuk.

4. A Holt-tó-labirintus Ny-i peremén egy járat végén szűk nyíláson szabad üregbe láthattunk át. A homokkőben levő szűkület vésésével mintegy 4 métert haladtunk előre, azonban a nagymennyiségű kitöltés és dopózási nehézségek miatt a munkával e ponton felhagytunk.

Éves munkánk eredményeként a barlangban mintegy 165 méternyi új járatot fedeztünk fel, amiből 141 méternyi fel is térképeztünk. A kutatások jelenlegi állapotában a Cserszegtomaji-kútbarlang felmért hossza 1983. XII. 31-én 2104 méter. /Kárpát József/

Feltáró kutatások a Mátyás-hegyi-barlangban

A Mátyás-hegyi-barlangban végzett ezóvi kutatási munkáinkat nagyrészt a már elmúlt évben megkezdett bontási helyeken folytattuk.

1. A Mozi-terem térségében 1982-ben feltárt Mikulás-ág D-i végpontját, finom, repedezett agyaggal kitöltött szifon képezte, amely felett 5 cm-es légrés látszott. Tekintve, hogy a feltételezett folytatás a Természetbarát-szakasz felé vezet és annak törésvonalára illeszkedik, júliusban megkezdtuk bontását. Az agyagszifonból kétnapi munkával továbbjutva, a korábbi szakaszhoz hasonló jellegű, 10 méter hosszú lejtős folyosóba jutottunk. A járat végpontját kis gömbfülkeszerű terem képezi, amelynek talpán nagymennyiségű törmélék halmozódott fel. Feltűnő, hogy e szakaszban a főte repedéseiben is fellelhető a finomszemcsés agyagkitöltés, ami arra utal, hogy hajdan a járat teljes szelvényben ki volt töltve. A falakon igen sok jó állagú *Pecten fossilia* fityelhető meg.

2. A Mikulás-ág DK-i végén át már felfedezősekor sikerült kisebb omladékkal tagolt, kovás üregrendszerbe jutni, amely a központi terembe 5 m relatív magasságban visszaoatlakozik. A korábbi omlásveszélyes átjáró kiiktatása céljából e felmászóhelyre fix kötelet építettünk be, ami az DK-i végpont biztonságosabb megközelítésére nyújt lehetőséget. A kitöltés eltávolításával DK-i irányban kétszintű, 12 méter hosszban bejárható keskeny hasadék nyílt meg, azonban - bár légáramlást tapasztaltunk - a rondkívül keményre vált kovaösszlet bontása meghiúsult.

A vizsgált zóna érdekessége, K-i irányban az az ÉNy-DK-i irányú vetővonal határolja le, amely a Tüzoltó-ág Hátsó-teremnek és a Gilisztának a vonalára esik. Így továbbra is nyitott kérdés, hogy e rátolódás valóban képezheti-e a barlangág DK-i irányú folytatását.

3. Az Blofánt tornából DK felé induló széles hasadók kovás kitöltésének bontásával kb. 1,5 m³-nyi anyagot torneltünk ki. E járatkezdeményt meghatározó - a barlangon jól végigkövethető - haránttörés bontásával a Centenáris- és Természetbarát-szakasz közötti "fehér folt" feltételezett járatrendszerének feltárását eredményezheti. Ezen ponton előreláthatólag még igen nagy anyagmennyiség kitermelése válhat szükségessé.

4. A K-i Omladékos-folyosó DNy-i végződésénél levő tagolt, többszintű járatrendszer szintén kulcsfontosságú lehet a feltételezett D-i járatrendszer feltárása szempontjából. Végpontján az Egérfogó törésirányára illeszkedő kereszthasadék mentén kezdtünk bontást. A kitermelendő kovás törmeléket 5 méterrel hátrább kell szállítani. A lassú előrehaladás miatt számottevő eredményt eddig itt nem értünk el.

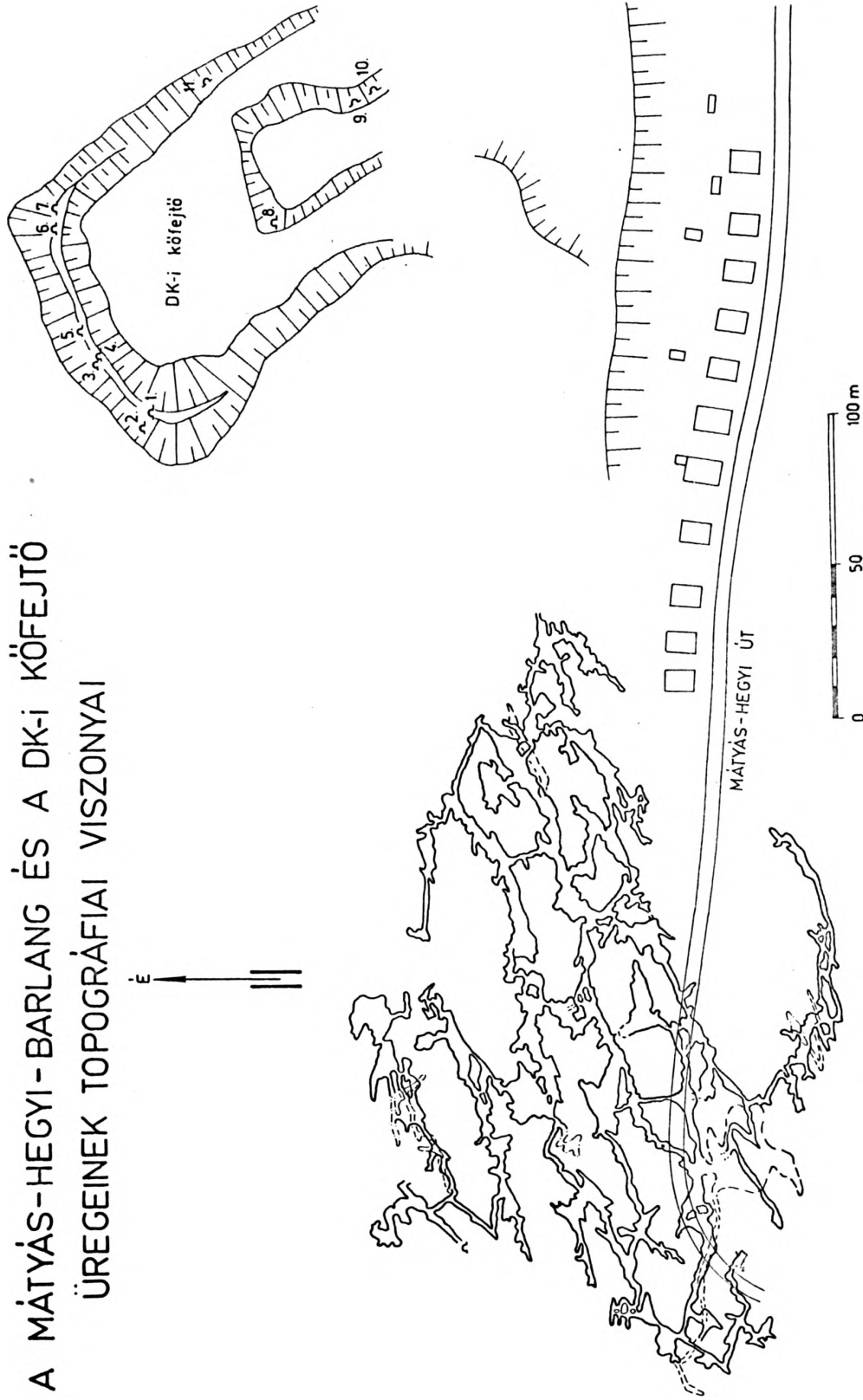
5. A Sárdagasztó-hasadék időszakos tavának visszavonulása után, hátsó szakaszait is átvizsgáltuk. A végpont előtti magas hasadékba felmászva, egy kereszthasadék mentén DNy-i irányba tartó keskeny járat indult, amelyből kevés törmeléket kiomlasztva kb. 10 métert sikerült előrehaladni. A bojárta oldalhasadék 40 méter mélységben /a Meteor-ág szintjén/ van, irányát tekintve a köfejtő udvara alá tart.

6. Az 1982-ben feltárt Kagylós-ág Ny-i végpontja előtt 5 m-rel egy D-i irányba tartó oldalhasadék mentén kezdtünk bontást, ahol intenzív légáramlás érezhető és a bedobott kő hangjából ítélve mélyebb szintű üreget sejtethetünk. További bontása sajnos komoly véséseket igényel.

A Kagylós-ág kitüntetett szerepet játszik a Pál-völgyi- és Mátyás-hegyi-barlang összekapcsolását célzó kutatásokban is. Nyugati végpontja a Pál-völgyi-barlang Térképész-ágát azonos szinten /162 m tszf. magasságban/ 28 méterre közelíti meg, így továbbkutatására a jövőben is érdemes súlyt fektetni.

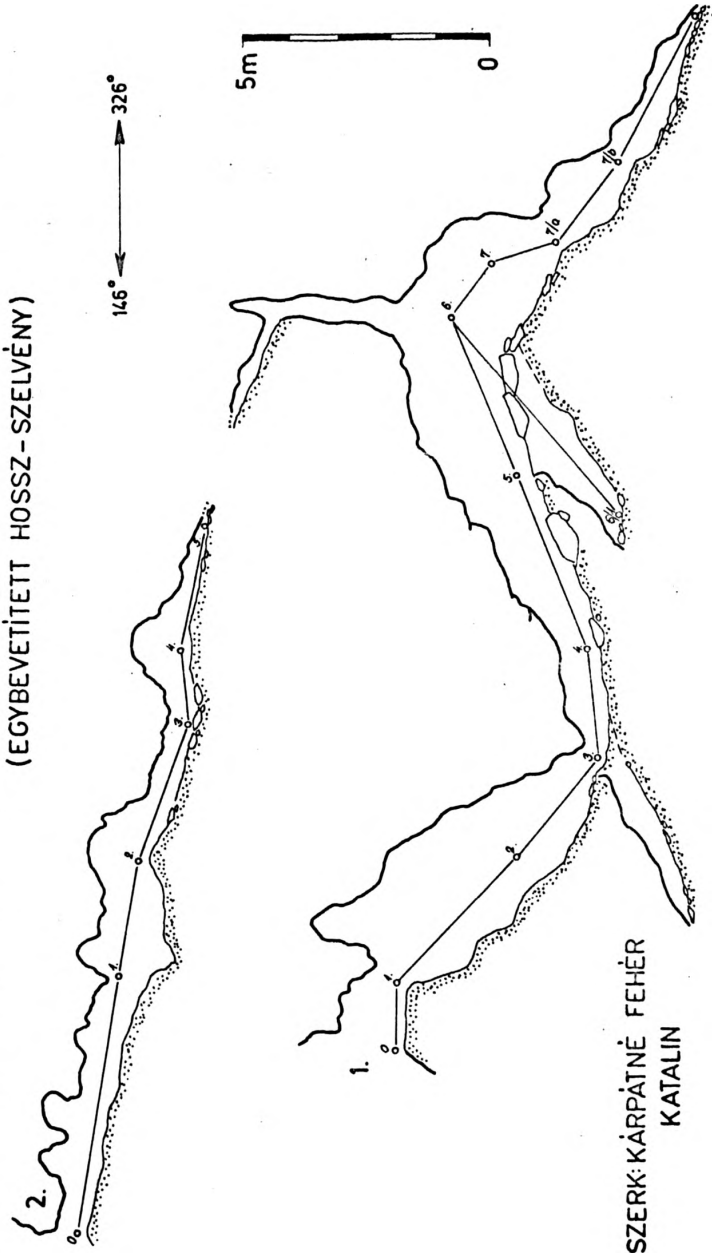

A MÁTYÁS-HEGYI-BARLANG ÉS A DK-i KÖFEJTŐ ÜREGEINEK TOPOGRÁFIAI VISZONYAI

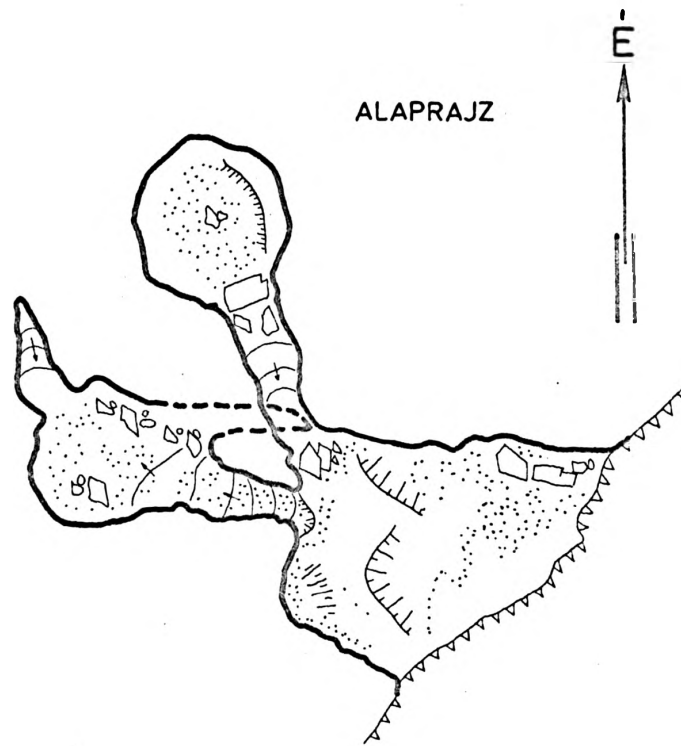

(KÁRPÁT J. 1963.)

A MÁTYÁS-HEGYI DK-i KÖFEJTŐ 1. és 2. sz. BARLANGJA
(EGYBEVETÍTETT HOSSZ-SZELVÉNY)

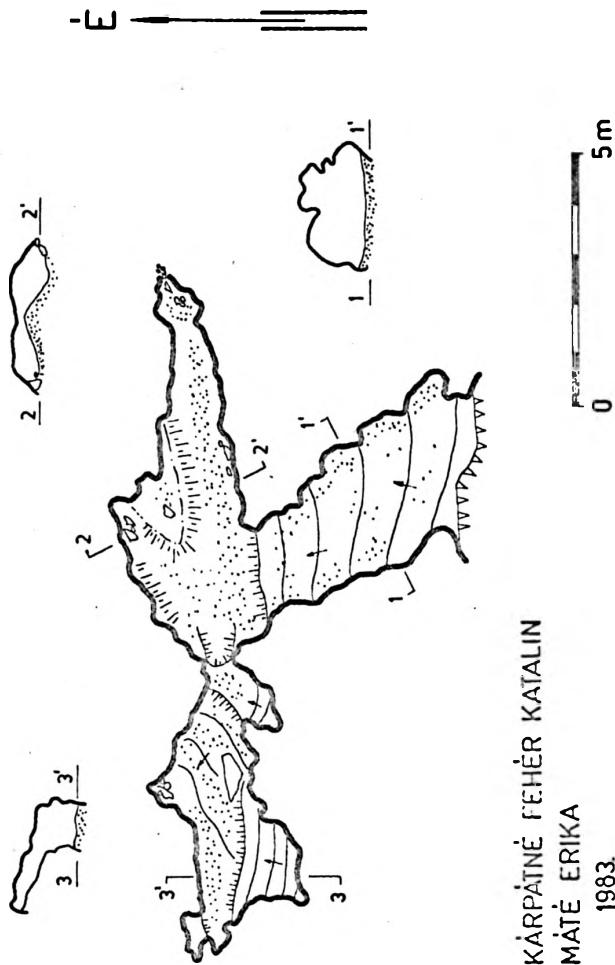
MÁTYÁS-HEGYI DK-i KÖFEJTŐ 3.sz. BARLANGJA

FELM: VARGA ESZTER
1983.

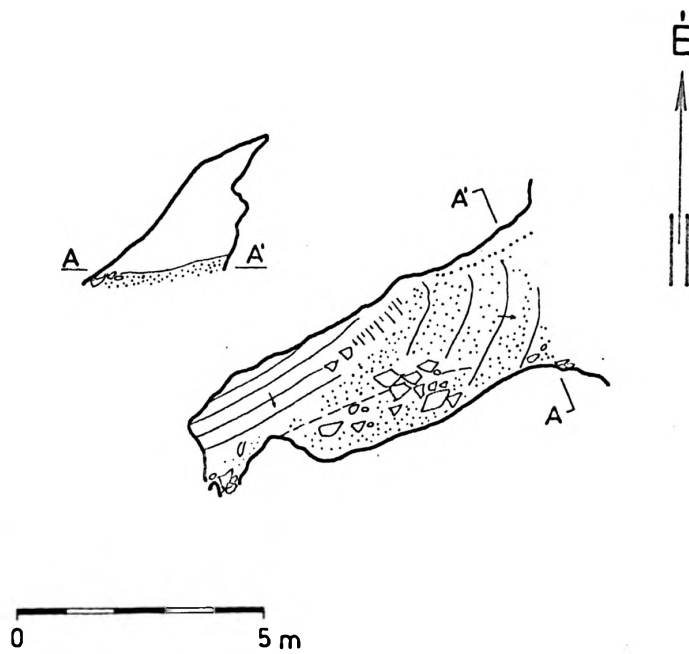

MÁTYÁS-HEGYI DK-i KÖFEJTŐ 4.sz. BARLANG

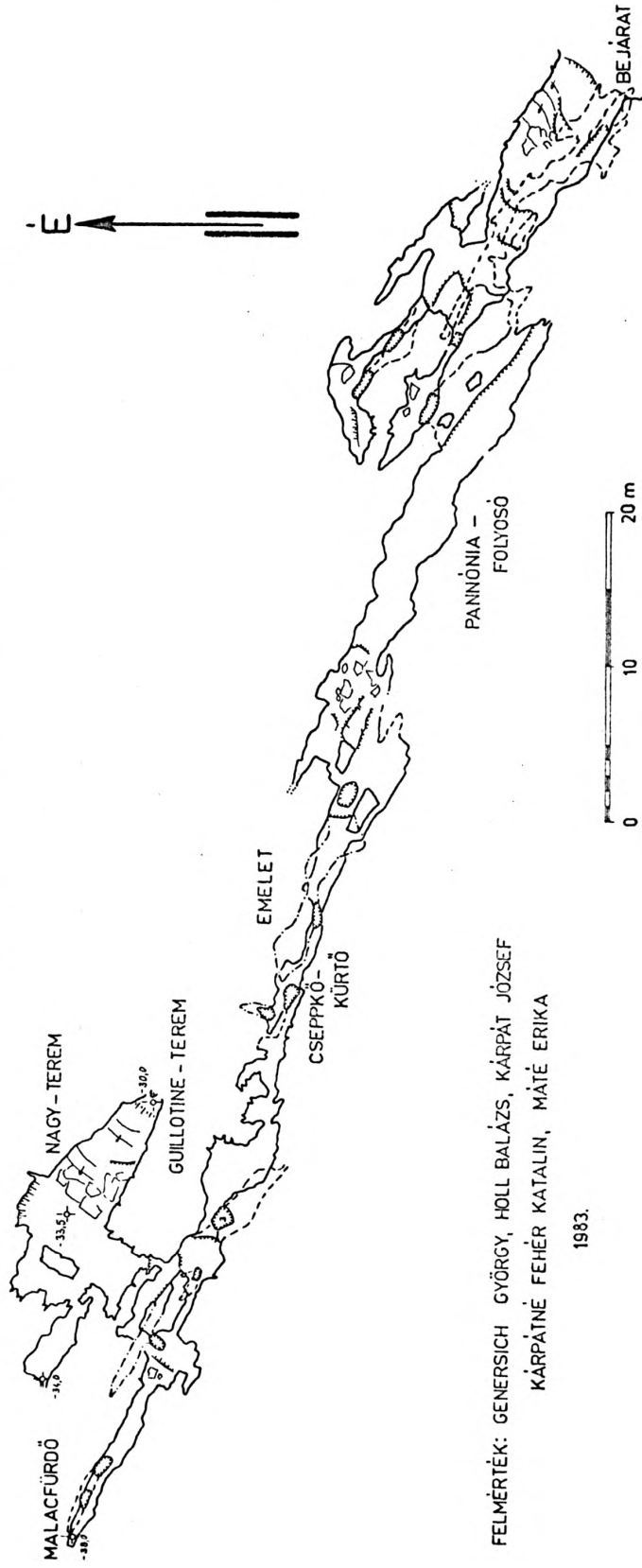
FELM: KÁRPÁTNÉ FEHÉR KATALIN
MÁTÉ ERIKA
1983.

MÁTYÁS-HEGYI DK-i KÖFEJTŐ 8.sz. BARLANGJA

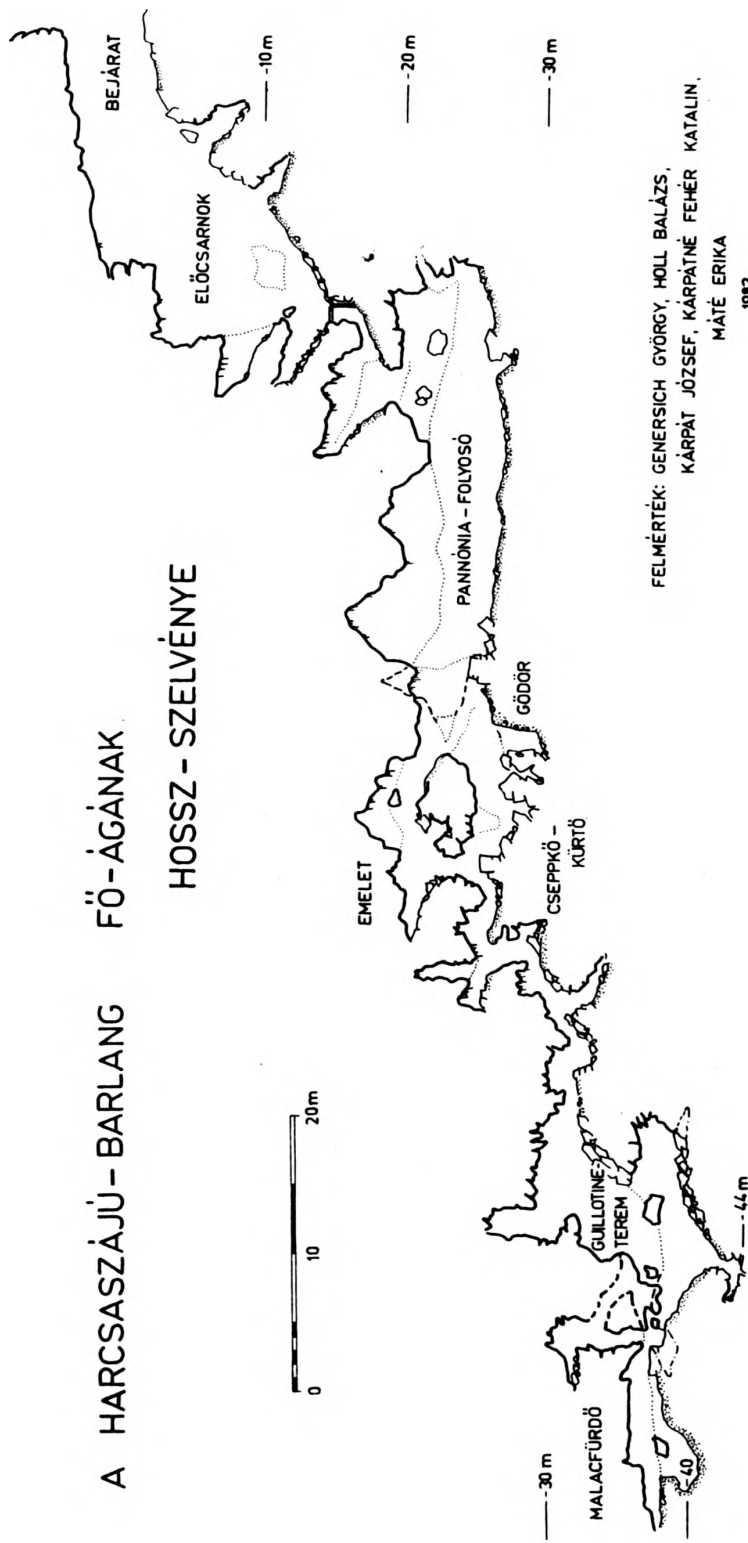
FELM: KÁRPÁTNÉ FEHÉR KATALIN
KOVÁTS ISTVÁN
KOC SIS ÁKOS

A HARCSASZÁJÚ – BARLANG ALAPRAJZA

FELMÉRTÉK: GENERSICH GYÖRGY, HOLL BALÁZS, KÁRPÁT JÓZSEF
KÁRPÁTNÉ FEHÉR KATALIN, MÁTÉ ERIKA
1983.

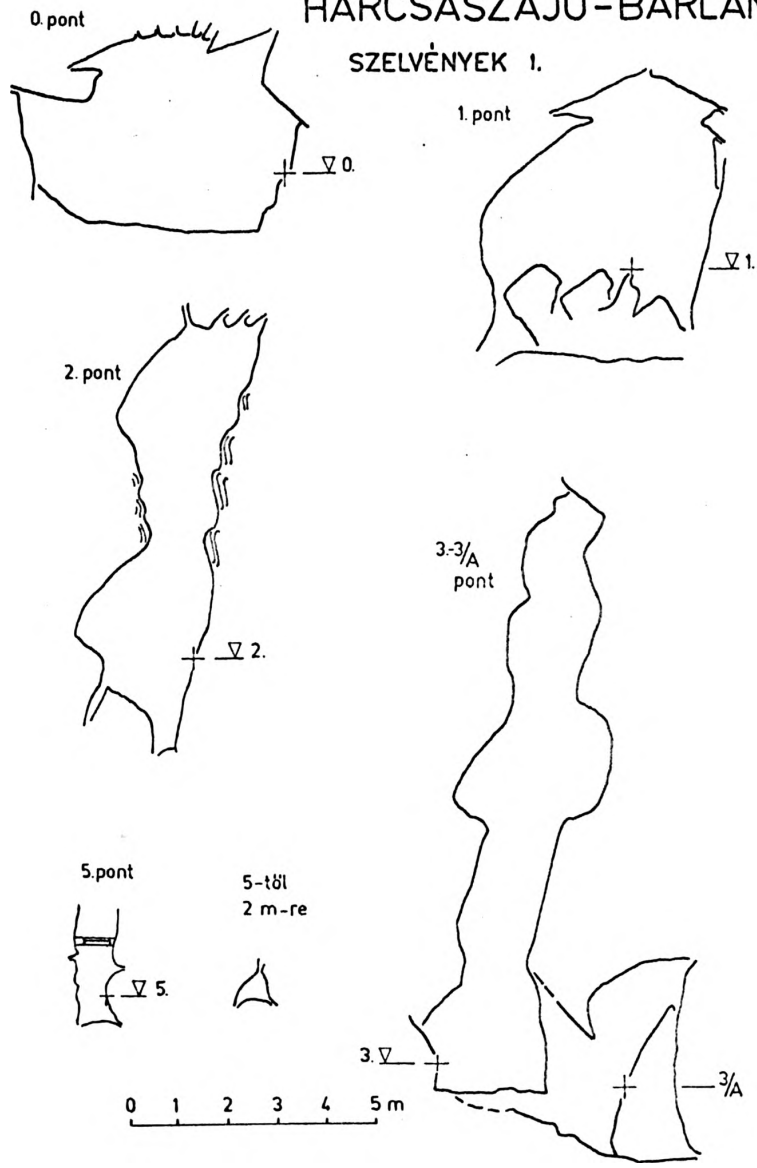
A HARCSASZÁJÚ - BARLANG FŐ-ÁGÁNAK
HOSSZ - SZELVÉNYE

FELMÉRTÉK: GENERESICH GYÖRGY, HOLL BALÁZS,
KÁRPÁT JÓZSEF, KÁRPÁTNÉ FEHÉR KATALIN,
MÁTÉ ERIKA
1983

HARCSASZÁJÚ-BARLANG

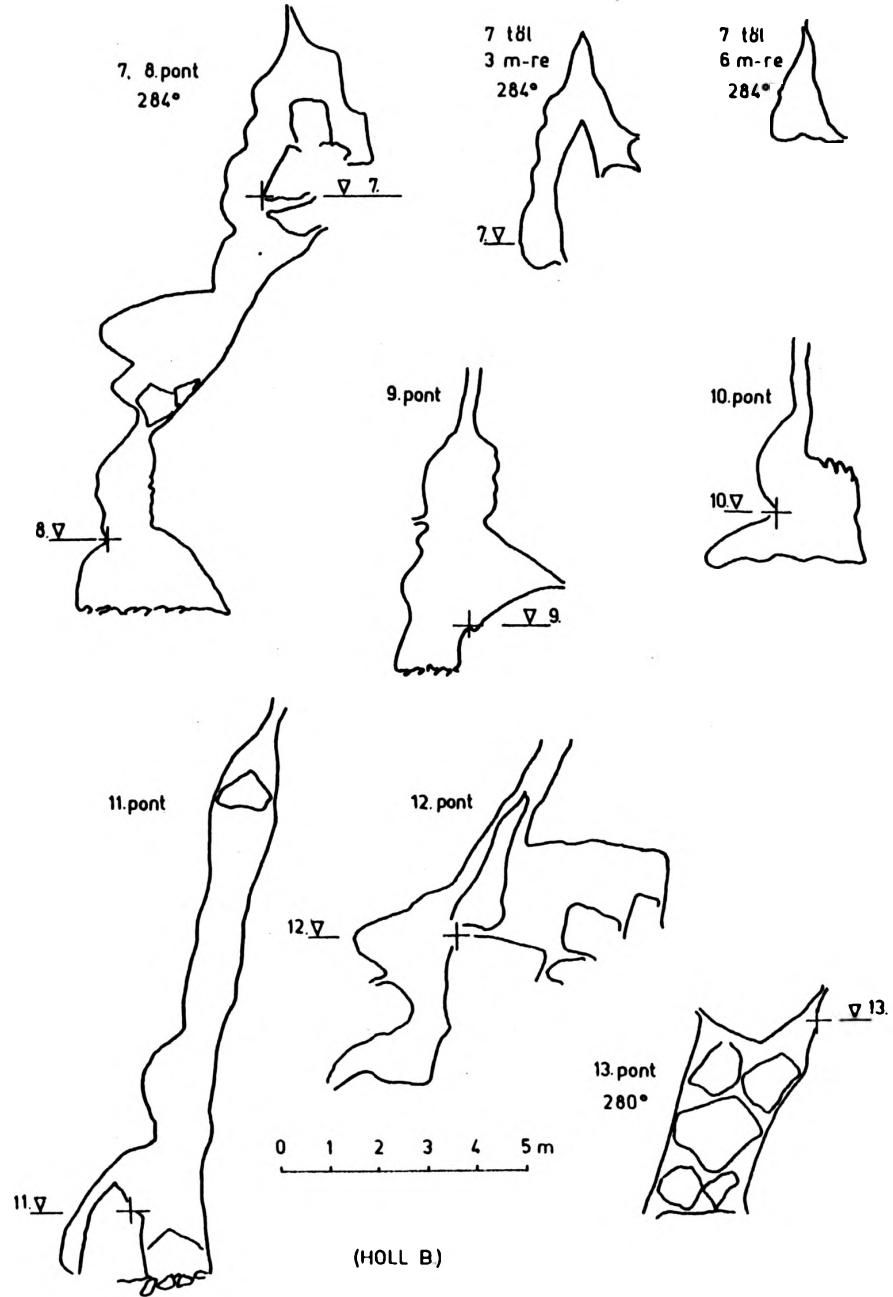
SZELVÉNYEK 1.

(HOLL B.)

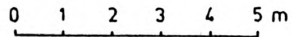
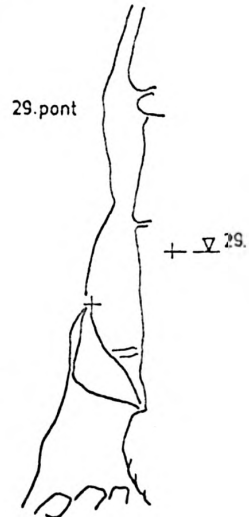
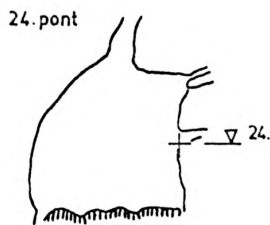
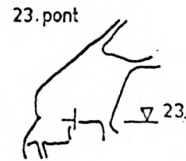
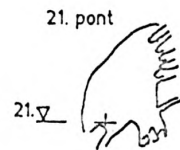
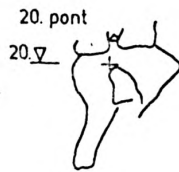
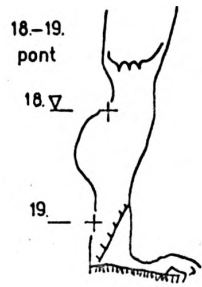
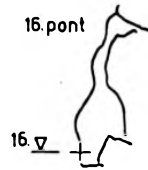
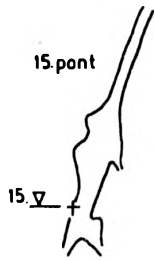

HARCSASZÁJÚ-BARLANG SZELVÉNYEK II.

HARCSASZÁJÚ – BARLANG

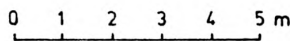
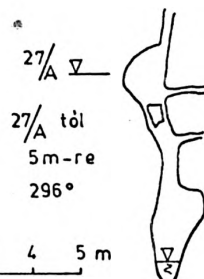
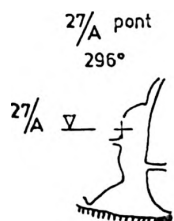
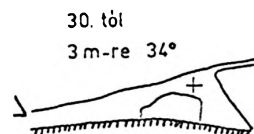
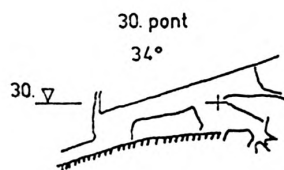
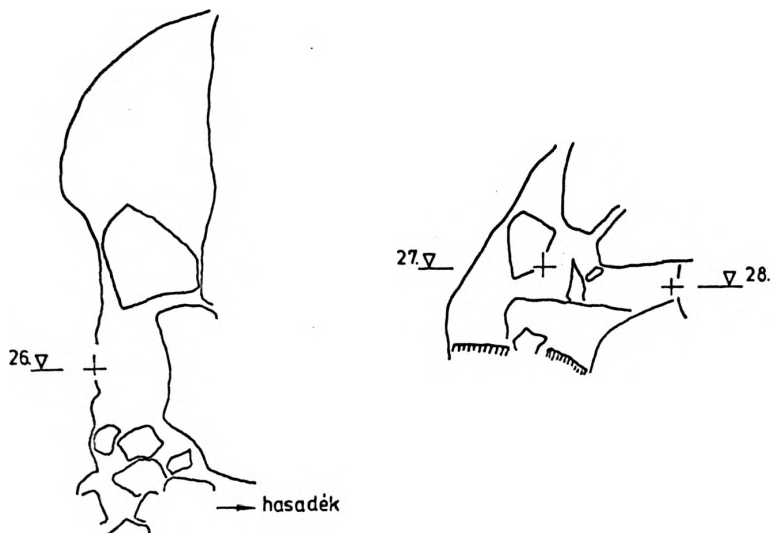
SZELVÉNYEK III.

(HOLL B.)

HARCSASZÁJÚ – BARLANG

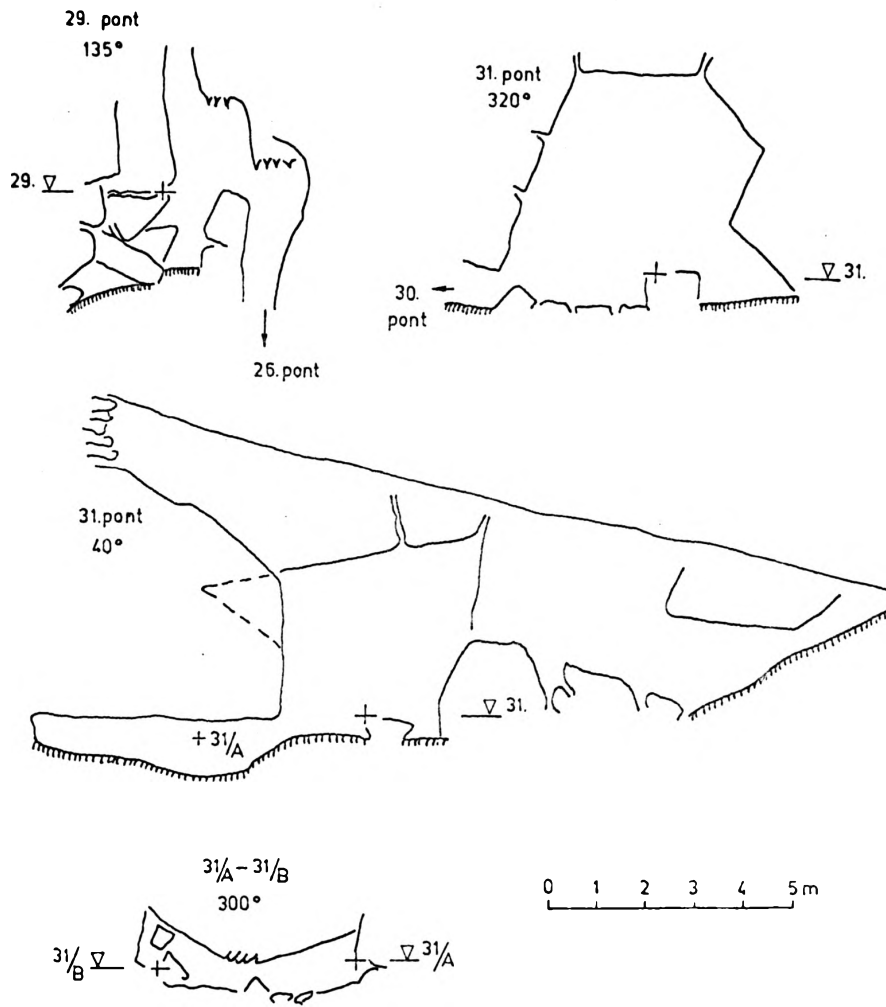
SZELVÉNYEK IV.

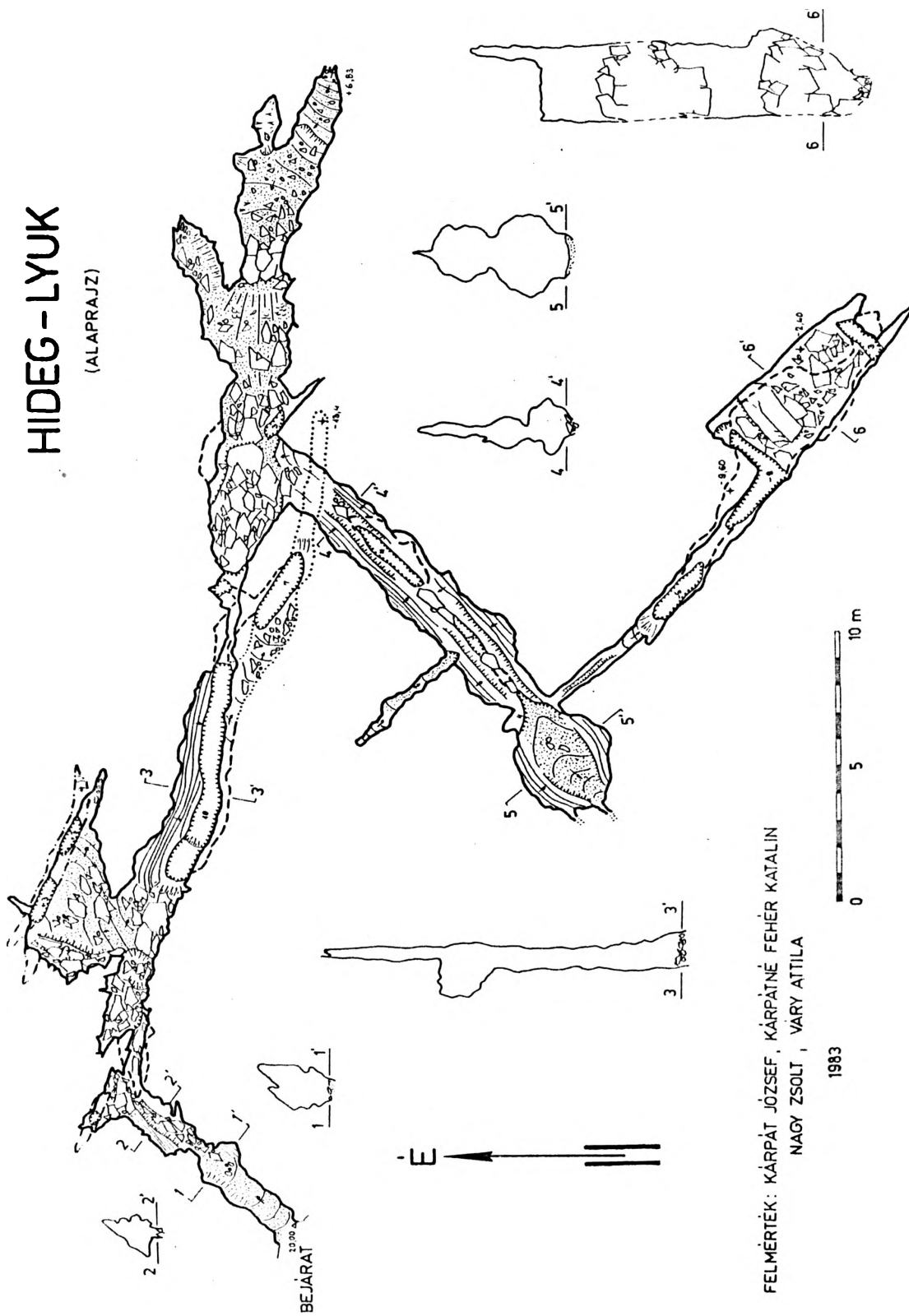
(HOLL B)

HARCSASZÁJÚ - BARLANG

SZELVÉNYEK V.

(HOLL B.)

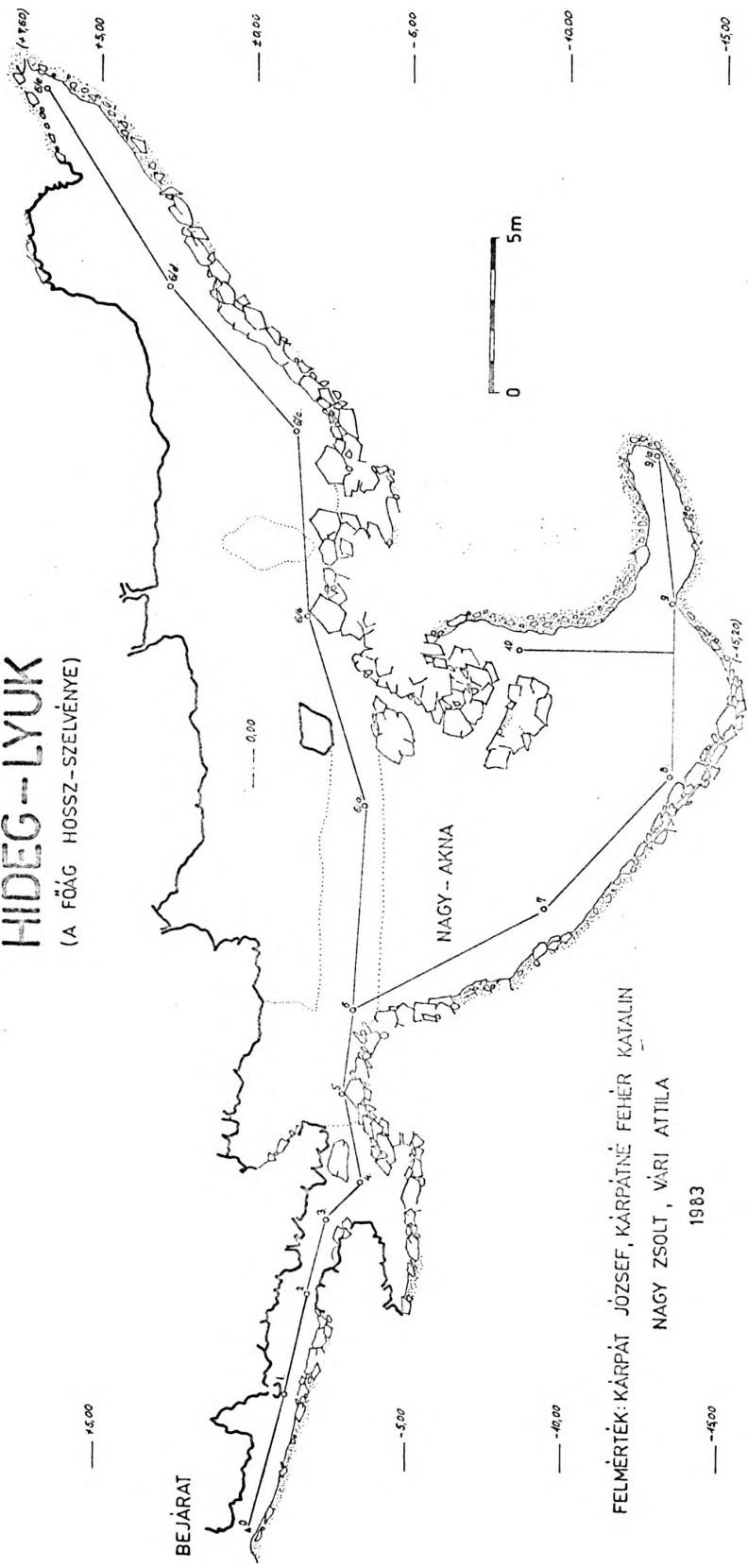

FELMÉRTÉK: KÁRPÁT JÓZSEF, KÁRPÁTINÉ FEHÉR KATALIN
NAGY ZSOLT, VÁRY ATTILA

1983

HIDEG--LYUK

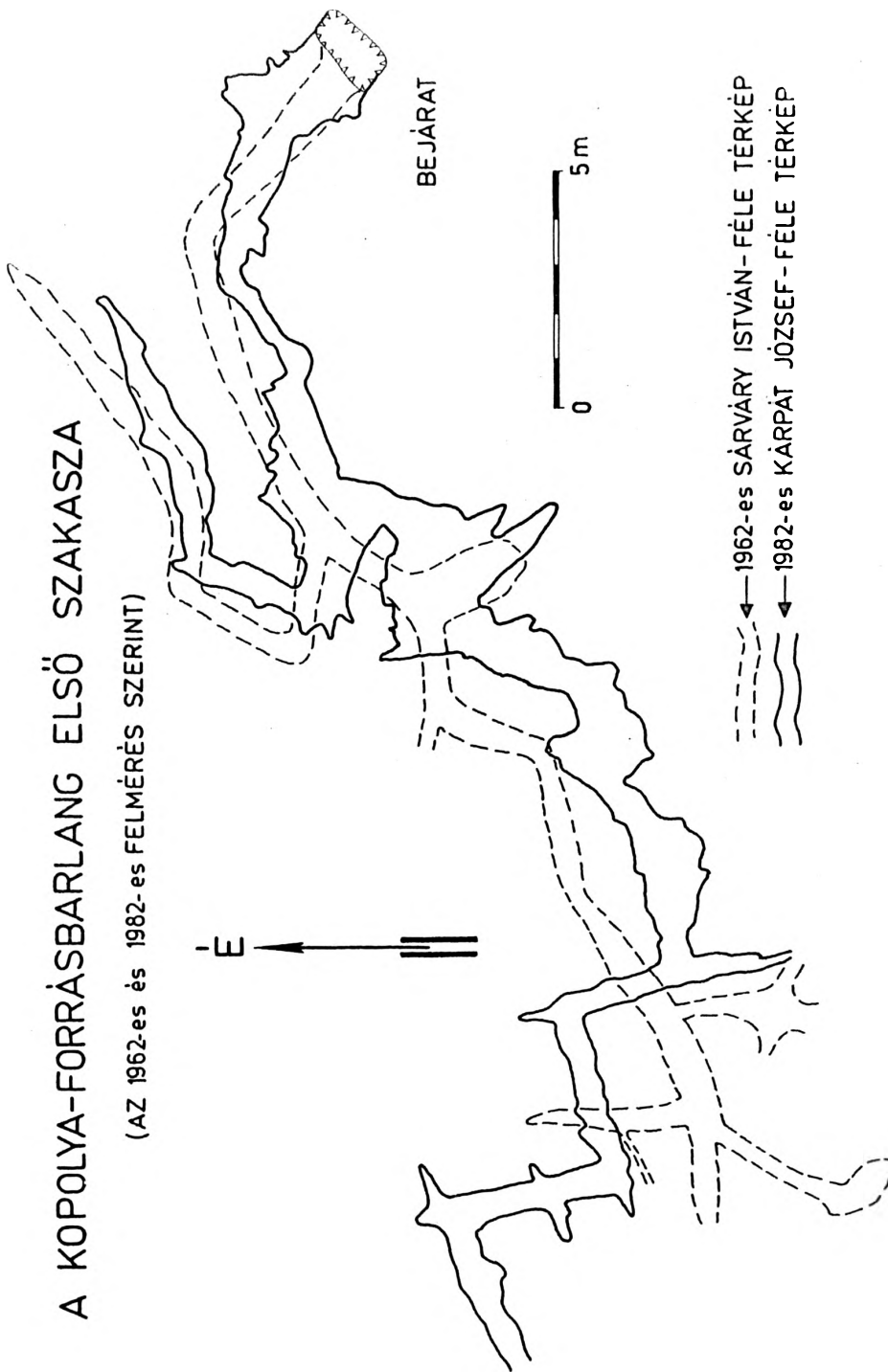
(A FŐÁG HOSSZ-SZELVÉNYE)

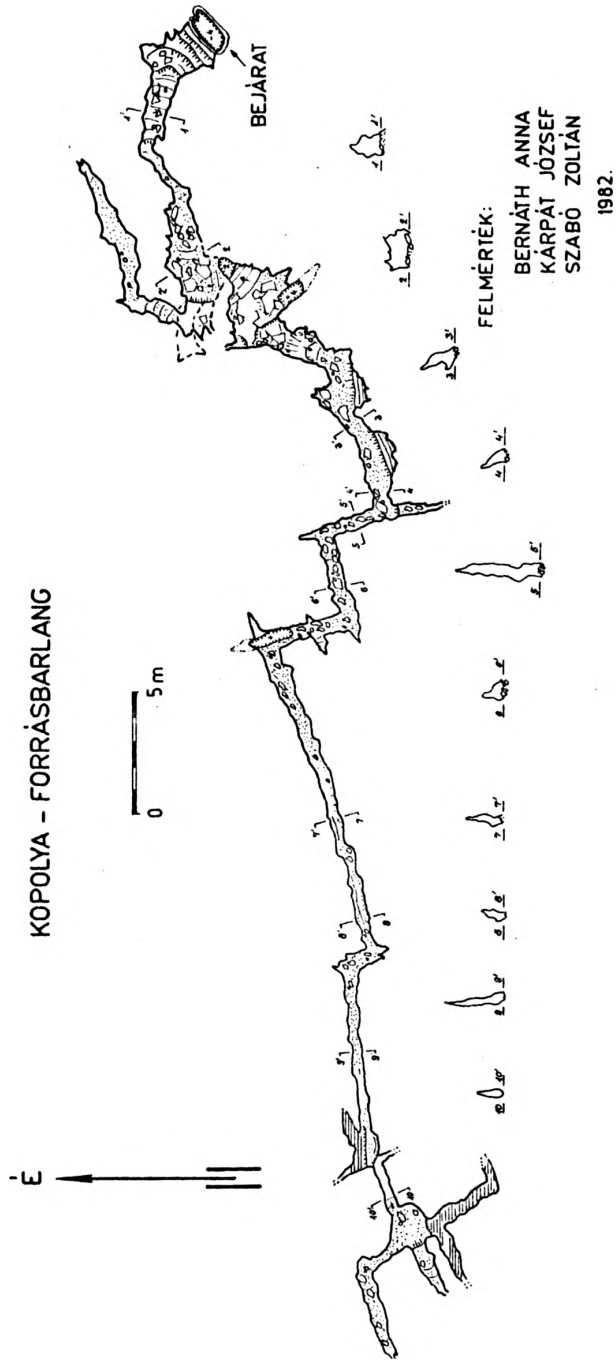
FELMÉRTÉK: KÁRPÁT JÓZSEF, KÁRPÁTNÉ FEHER KATALIN
NAGY ZSOLT, VÁRI ATTILA
1983

A KOPOLYA-FORRÁSBARLANG ELSŐ SZAKASZA

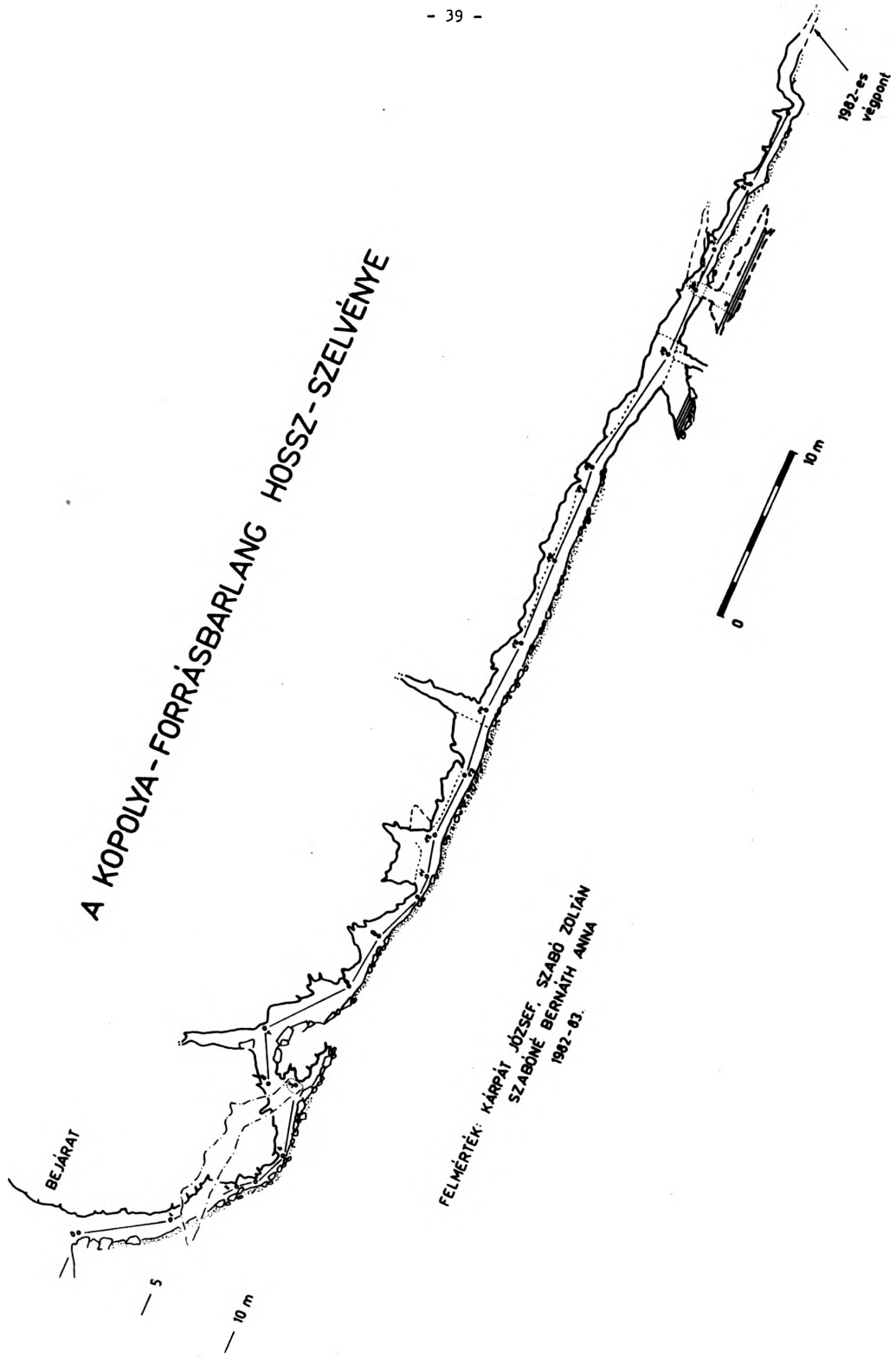
(AZ 1962-es és 1982-es FELMÉRÉS SZERINT)

← 1962-es SÁRVÁRY ISTVÁN-FÉLE TÉRKÉP
← 1982-es KÁRPÁT JÓZSEF-FÉLE TÉRKÉP

A KOPOLYA-FORRÁSBARLANG HOSSZ-SZELVÉNYE

BEJÁRAT

FELMÉRTÉK: KÁRPÁI JÓZSEF,
SZABÓ ZOLIÁN,
SZABÓNÉ BERNÁTH ANNA
1982-83.

1982-es
végpont

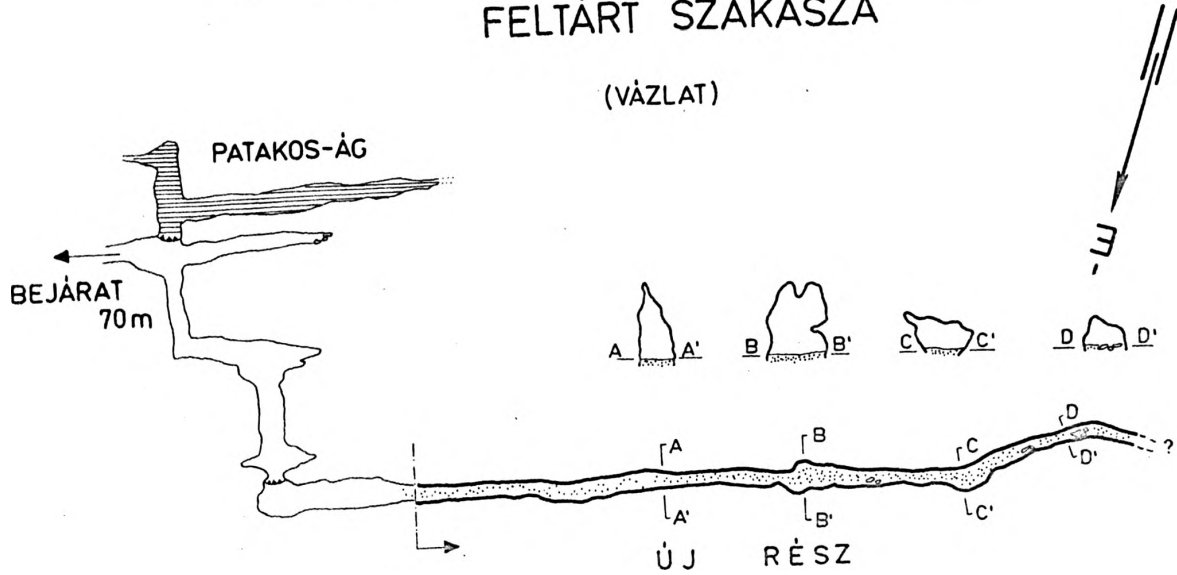

5

10 m

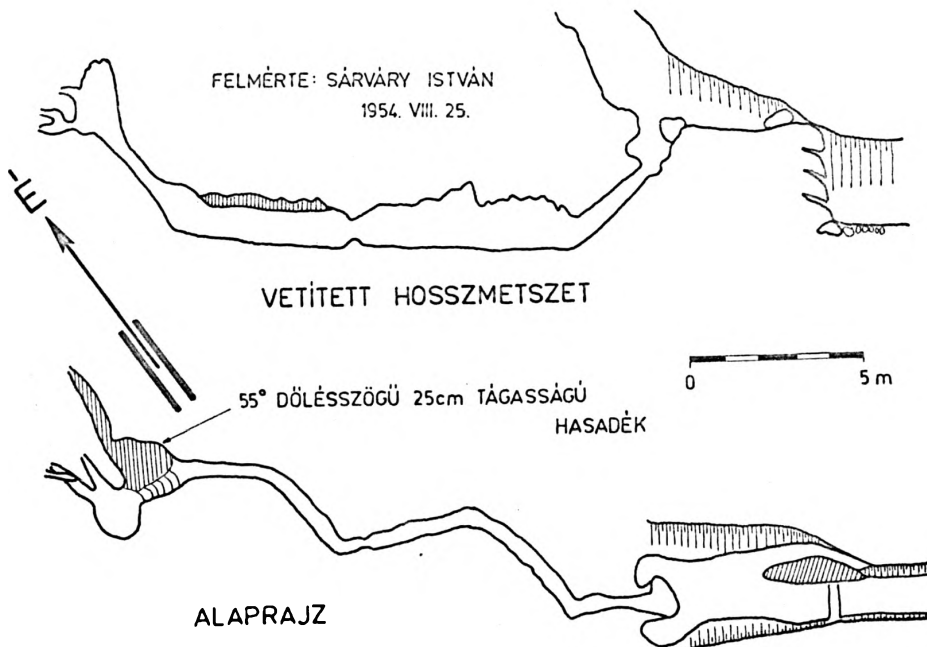
A KOPOLYA-FORRÁSBARLANG 1983-ban FELTÁRT SZAKASZA

(VÁZLAT)

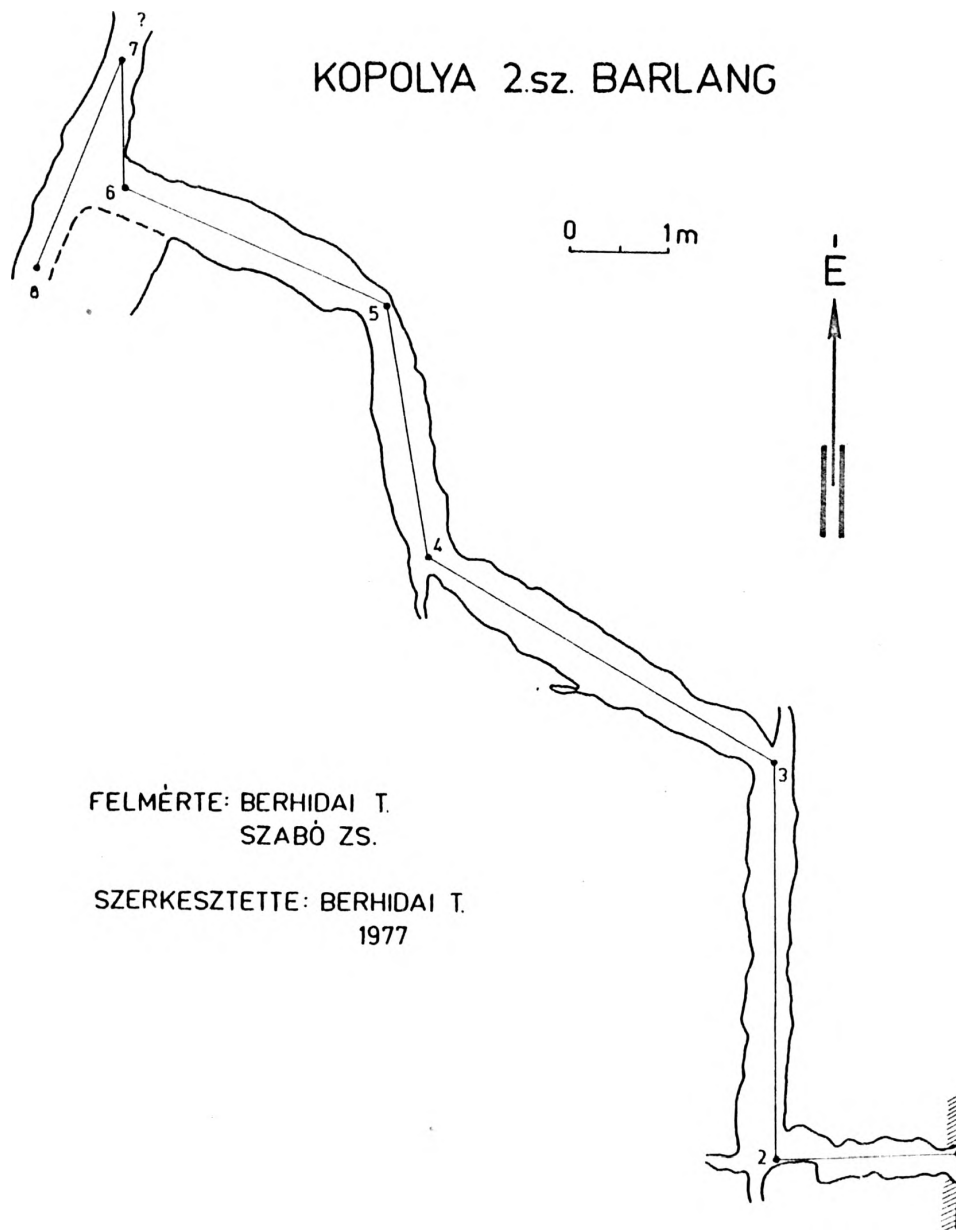

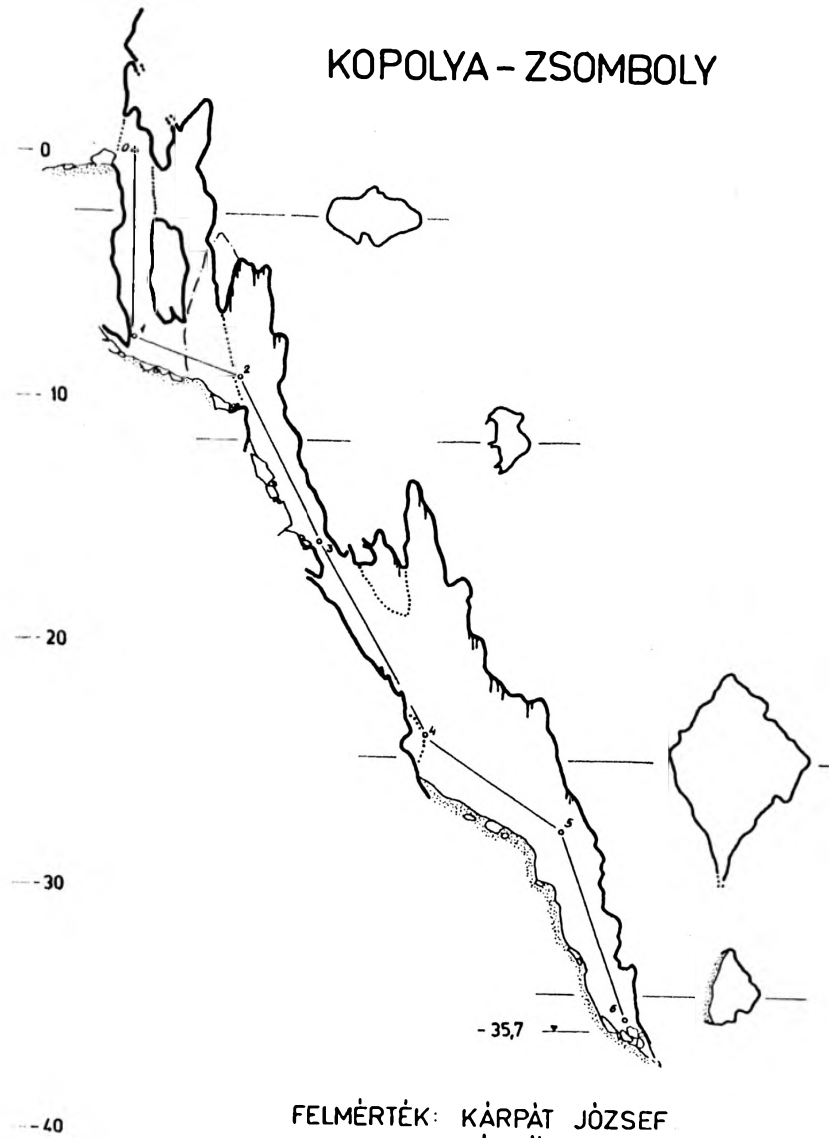
SZERK: RÁKÓCZI GYÖRGY

A KOPOLYA-FORRÁS ÁRVIZI JÁRATA

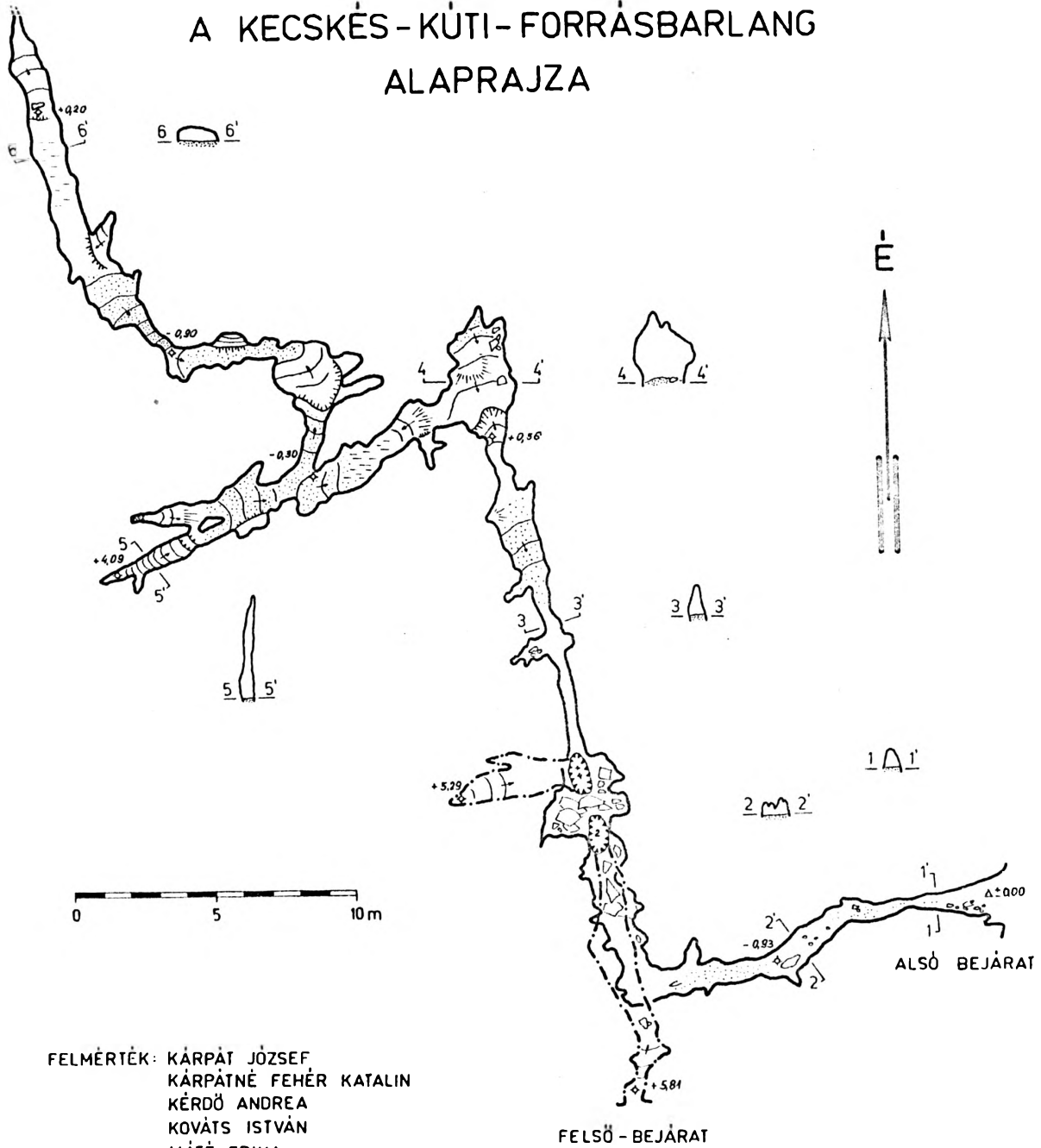
KOPOLYA 2.sz. BARLANG

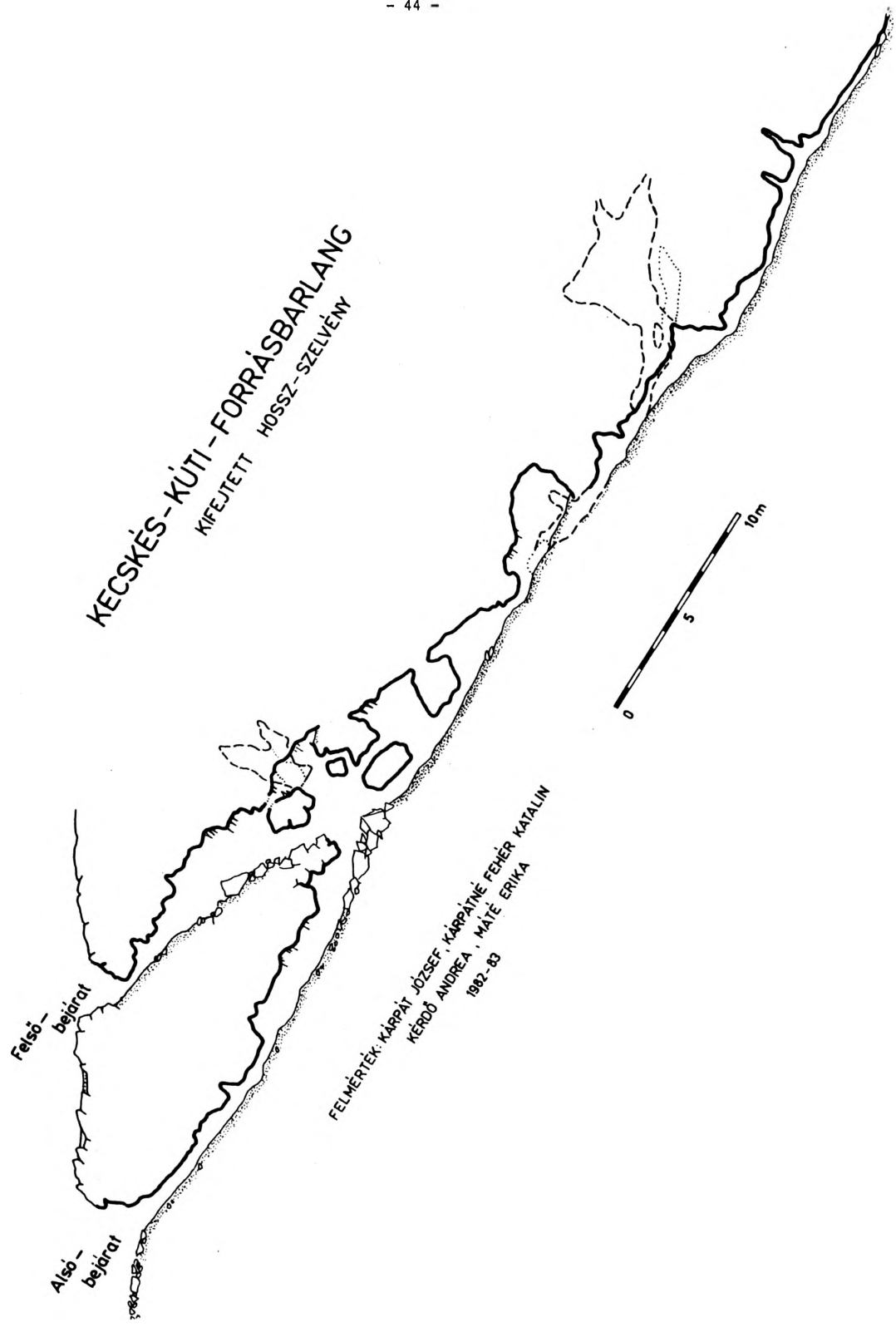
FELMÉRTÉK: KÁRPÁT JÓZSEF
KÉRDŐ ANDREA
MORSCHL NÓRA
1982.

A KECSKÉS-KÜTI-FORRÁSBARLANG ALAPRAJZA

FELMÉRTÉK: KÁRPÁT JÓZSEF
KÁRPÁTNÉ FEHÉR KATALIN
KÉRDŐ ANDREA
KOVÁTS ISTVÁN
MÁTÉ ERIKA

1982-83.

KECSKÉS-KÜTI-FORRÁSBARLANG
KIFEJTETT HOSSZ-SZELVÉNY

FELMÉRTÉK: KÁRPÁTI JÓZSEF, KÁRPÁTIÉ FÉNYER KATALIN
KÉRDŐ ANDREA, MÁTE ERIKA
1982-83

A kutatások jelenlegi állása szerint a Mátyás-hegyi-barlang felmért hossza 1983. XII. 31-én: 4491 méter.

/Kárpát József/

A Mátyás-hegy Déli-Keleti kőfejtő üregeinek kutatása

A feltáró kutatások megkezdése előtt elkészítettük a terület felmérését. Behatároltuk az üregek elhelyezkedését. Az általunk ismert és a fellelhető szakirodalom alapján nem nyílt lehetőségünk az üregek neveinek és számozásának azonosítására. Az általunk készített felmérésen az üregeket újraszámoltuk.

Az 1. számú /a kőfejtő leghosszabb barlangja/ üregben végeztük a legintenzívebb feltáró munkákat, mivel valószínűsíthető, hogy a terület nyugati oldalán remélhető nagyobb esély a Mátyás-hegyi-barlang irányába történő előrehaladásra. Az üregben erős légmozgás tapasztalható, ami feltáró szempontból reménykeltő, amennyiben a huzat nem az aránylag közeli felszíni részről "nyel". A barlangban két végponton végeztünk bontást. Az üreg nagy tornából Ny-i irányba induló két járat végének tágitását végeztük. A jobb oldali kuszoda néhány műszak után szinte teljesen beszűkült, a balról bejövő szálkő lezárja a továbbhaladási lehetőséget. A bal oldali járatban mintegy 2,5-3 m-t jutottunk előre, bár az agyagból kikerült kommunális hulladék alapján feltételezzük, hogy a kitermelt mennyiség nagy része az utóbbi években kerülhetett a barlang e területére. A járat vége kuszodaszerűen elszűkült, további bontására lehetőség van, de a nagyon szűk szelvény méret miatt nehezen hozzáférhető. A barlangban a légmozgás pontos behatárolásáig a munkálatokat felfüggesztettük. A 2. sz. üregben rövid próbabontást végeztünk, de a jelenleg ismert végponton érdemleges továbbjutási lehetőség nem várható, ezért itt jelentősebb munkát nem végeztünk.

A 3. és 4., valamint az 5. sz. üregek kutatását és bontását nem végeztük, mivel az év folyamán rendelkezésre álló időnk nem tette lehetővé. A 6. sz. üregben felhalmozódott szemet a barlang megismerését nagyban nehezítette, mivel azt csak a hulladékok eltávolítása után tudtuk megtekinteni. Sajnos a felhalmozódott üvegszilánkok az üregben történő közlekedést balesetveszélyessé teszik, ezért az akkor való mindennemű tevékenységünket hátráltatták. Az üreg É-i részein próbabontásokat végeztünk.

A 7., 8., 9. és 10. sz. üregek komolyabb kutatására idő hiányában nem volt lehetőségünk.

A területen több ízben végzett terepbejárásunk eredményeképpen a kőfejtő K-i oldalán egy huzatos hasadékokat találtunk. Annak kitágítása után megfigyelhetővé vált, hogy az üreg tovább bontására lehetőség nyílik, mivel a szűk repedéseken bedobált kövek egy alsóbb járatszintre esnek. A helyszíni tapasztalatok alapján remélhető, hogy járható méretű szelvényben folytatódik az üreg. A biztonságos bontás biztosítása érdekében az üreg főbb részeit kibontottuk, továbbá ez lehetővé teszi a munkák során kikerülő jelentős mennyiség vortikális kiemelését. Az üregnek a 11. azonosítási számot adtuk.

/Károly László/

A Kopolya-forrásbarlang kutatásában elért eredményeink

A Kopolya-forrásbarlang Szinpetritől É-ra 1700 méterre nyílik, a Kopolya-völgy ÉNy-i végződésében, a forrás szintje felett 12 méterrel. A mintegy 90 méter hosszú barlangot már a 60-as években is több csoport kutatta, azonban az agyaggal kitöltött szűk járat bontásáról végül is lemondtak.

A végpont irányából olyan erős huzat tör elő, hogy csak visszafelé fordított tükrös karbidlámpával lehet dolgozni, egyébként a huzat egy pillanat alatt elfújja a lángot.

Becslésünk szerint a továbbjutáshoz kb. 15-20 méteres szakasz kibontására volt szükség. Kutatótáborunkat, a barlang további feltárásának céljával 1983. aug. 5-14. között rendeztük.

A tábor folyamán 13,5 méter előrehaladást értünk el. Ettől tovább a járatot még egy vékonyabb ember 5-6 méter hosszan be tudta járni. A tapasztaltak szerint onnan a szelvény még két méterig szűk, de azon túl látszólag bontás nélkül is járható.

/Bartha László/